מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

אפשר לתקונה או לא אפשר לתקונה ת"ש [א]קבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר ונהי נמי דיחזור הכשר ויקבלנו אי סלקא דעתך לא אפשר לתקונה איפסלא לה מי סברת דקאי זר גואי לא דקאי זר בראי איתמר אמר עולא אמר ר' יוחנן הולכה שלא ברגל פסולה אלמא [א]לא אפשר לתקונה איתיביה רב נחמן לעולא [ב][ב]נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר הכא במאי עסקינן כשיצא לחוץ לבראי נפיק לגואי לא עייל במקום מדרון איבעית אימא בגומא ואיבעית אימא בסמיכא ואיכפל תנא לאשמועינן כל הני ועוד אדתני באידך פירקין [ג]נשפך על הרצפה ואספו פסול ליפלוג בדידיה במה דברים אמורים כשיצא לחוץ אבל נכנס לפנים פסול תיובתא אתמר הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן בהולכה רבתי דכולי עלמא לא פליגי דפסולה[א] כי פליגי בהולכה זוטרתי מחכו עלה במערבא אלא חטאת העוף דפסולה [ב] בה מחשבה לר"ש היכי משכחת לה אי דחשיב עלה מקמי דליפוק דם לא כלום היא ואי בתר דנפק דם איתעבידא [ג] ליה מצותו מאי קושיא דלמא מדפריש (ה) ועד דמטא למזבח דהא בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא היה מזה ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו וא"ל [[ג]פסולה מ"ט] והזה ונתן בעינן כי אתו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב אמרי היינו חוכא ובהולכה רבתי לא פליגי והא כי פליגי בהולכה רבתי פליגי [ד]אלא בהולכה זוטרתי כולי עלמא לא פליגי (ו) דלא פסלה [ד] כי פליגי בהולכה רבתי הוליכו זר והחזירו כהן[ה] וחזר והוליכו פליגי בה בני רבי חייא ור' ינאי חד אמר כשר וחד אמר [ו]פסול מר סבר אפשר לתקונה ומר סבר לא אפשר לתקונה הוליכו כהן והחזירו וחזר והוליכו זר אמר רב שימי בר אשי לדברי המכשיר פסול [ו] לדברי הפוסל מכשיר רבא אמר אף לדברי הפוסל [ה]פסול מאי טעמא דהא צריך

רש"י

אפשר לתקנה. בין שעשאה זר בין שעשאה כהן (ג) אמרינן דאין הולכה ופסולה דהא נעשית שלא כהלכתה מיהו יש לה תקנה להחזירה לאחוריה ולחזור להוליך ברגל או אין לה תקנה: יחזיר לכשר. אלמא אפשר לתקנה: ונהי נמי כו'. כלומר ואי נמי מפרשת לה (ד) דבכשר [ז]

תוספות

הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן. יש מפרש פירוש אחר אבל פירוש הקונטרס עיקר: חטאת העוף דפסלה [הזאה] היכי משכחת לה. כיון דמכשיר ר"ש בהולכה שלא ברגל אלא ודאי הפכא מסתברא ותלוי הדבר באפשר לבטלה דרחוק מן המזבח ...

לא חשיבא והוי כאילו איתעביד אם כן בחטאת העוף נמי כאילו אתעביד מצותו ומשני דרחמנא מחשבה [כז] זו מחשבה שלימה. ברו"ך:

אלא חטאת העוף דפסלה בה מחשבה היכי משכחת לה. אי אמרת בשלמא דהולכה (שלא ברגל) [כח] פליגי אבל בזוטרתי דלא אפשר לבטלה פסלה מחשבה משכחת לה מיקמי דתיפוק דם משום דדם הנתון בצואר כנתון בכלי שרת ולא דמי לבעיא דרבי אבין בריש דם חטאת (לקמן דף צג:) דאיבעיא ליה אי צואר ככלי שרת אי לא אבל אי בזוטרתי לא פסלה לר' שמעון היכי משכחת לה אבל מכל זריקה דעלמא לא קשיא ליה [כט] אי מיקמי דליפוק דם מן הכלי לאו כלום הוא ואי בתר דנפק הא איתעביד ליה מצותו משום [דמלמפריש] [ל] ליה עד דמטא לא איתעביד מצותו [לא] אבל בהזאה סד"א דלא צריך מזבח מידי דהוה אהזאה דפרוכת ובין הבדים דהויא הזאה אע"פ שלא (ה) נגע.[לב] הגה"ה:

הדרן עלך כל הזבחים

... [טו] ומשום דלאו הולכה היא: בהולכה רבתי כו'. מסקנא היא ... ר"ש ורבנן (בהולכה זוטרתא) [בהולכה זוטרתא] פליגי ששחט בצד המזבח וזרק דהיינו שלא ברגל אבל בהולכה ...